T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ
ESAS NO : 2015 / 658
KARAR NO : 2015 / 661
KARAR TR : .28.09.2015

ÖZET: 2918 sayılı Yasa'dan kaynaklanan sorumluluk davasının ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacılar : 1-M.İ.
2-Z.İ.
3-A.İ.'e velayeten M.İ. ve Z.İ.
Vekilleri : Av. T.K.
Davalılar : 1-Osmangazi Belediye Başkanlığı
2-Bursa Büyükşehir Belediye Başkanlığı
Vekilleri : Av. S.Y.

O L A Y : Davacılar vekili, dava dilekçesinde özetle; A.İ.'in Bursa İli, Osmangazi İlçesi, Geçit Mahallesi, Gündoğdu Sokak'ta yürüdüğü esnada, kaldırımın yürümeye elverişsizliği nedeniyle karşıdan karşıya geçerken sürücü D.D. yönetimindeki 16 JAS 78 plakalı çöp kamyonunun kendisine çarpması sonucu yaralandığını, kazanın idarenin hizmet kusuru nedeniyle meydana geldiğini, oluşan kırıklar nedeniyle 500 TL maddi, 1500 TL manevi olmak üzere toplam 2000 TL maddi ve manevi tazminatın ödenmesi istemiyle A.İ. ile annesi Z.İ. ve babası M.İ.'in idareye yaptıkları başvurunun reddine dair 12.11.2014 tarih ve 1018 sayılı işlemin iptali ile 2000 TL tazminat bedelinin davalı idareden tazmini istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

Davalı Osmangazi Belediye Başkanlığı vekili süresi içerisinde sunduğu cevap dilekçesinde özetle; davanın adli yargıda görülmesi gerektiğini ileri sürerek görev itirazında bulunmuştur.

Bursa 2. İdare Mahkemesi'nin 08.01.2015 gün ve E:2014/1330 sayılı husumet düzeltme kararı ile 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15. maddesinin 1/c bendi uyarınca davada Osmangazi Belediye Başkanlığı yanında Bursa Büyükşehir Belediye Başkanlığının da hasım mevkiine alınmasına karar verilmiştir.

BURSA 2. İDARE MAHKEMESİ:05.03.2015 gün ve E:2014/1330 sayılı kararında "…2577 sayılı Yasanın 2. maddesinde; "İdari dava türleri, idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı açılan iptal davaları; idari işlem ve eylemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları; kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı açılan davalar olarak sayılmış; idari yargının idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimini yapmakla görevli olduğu kurala bağlanmıştır.

İdari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davalarının; idari dava türlerinden biri olduğu idare hukukunun bilinen ilkelerindendir.

İdare, idare hukuku alanında kamu gücüne dayalı olarak re-sen ve tek yanlı irade açıklaması sonucu tesis etmiş olduğu işlemlere, hukuk alanında yeni durumlar oluşturmasıyla idari işlem kimliği kazandırmakta ve kural olarak bu işlemler özel yasal düzenlemeler dışında, idari yargı denetimine tabi bulunmaktadır.

Dosyanın incelenmesinden, A.İ.'in Bursa ili, Osmangazi İlçesi, Geçit Mahallesi, Gündoğdu Sokakta yürüdüğü esnada, kaldırımın yürümeye elverişsiz olduğundan bahisle karşıdan karşıya geçmekteyken çöp kamyonunun kendisine çarpmasından kaynaklı olarak vücudunda meydana gelen kırıkların idarenin hizmet kurusu nedeniyle meydana geldiğini ileri sürülerek, 500 TL maddi, 1500 TL manevi olmak üzere toplam 2000 TL tazminat istemiyle yapılan başvurunun reddine dair 12.11.2014 tarih ve 1018 sayılı davalı idare işleminin iptali ile 2000 TL tazminat bedelinin davalı idareden tazmini istemi üzerine bakılmakta olan iş bu davanın açıldığı ve uyuşmazlık konusunu işlemin, idare hukuku alanında kamu gücüne dayalı olarak tesis edilen bir işlem olduğu ve bu nedenle uyuşmazlığın İdari Yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonuç ve kanaatine varılmıştır …" şeklindeki gerekçe ile, davalı vekilinin görev itirazının reddine karar vermiştir.

Davalı Osmangazi Belediye Başkanlığı vekilinin, idari yargı yararına olumlu görev uyuşmazlığı çıkartılması yolunda süresi içinde verdiği dilekçesi üzerine, dava dosyasının onaylı bir örneği Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderilmiştir.

YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞI: .Bilindiği gibi, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 85. maddesinin birinci fikrasında, "Bir motorlu aracın işletilmesi bir kimsenin ölümüne veya yaralanmasına yahut bir şeyin zarara uğramasına sebep olursa, motorlu aracın bir teşebbüsün unvanı veya işletme adı altında veya bu teşebbüs tarafından kesilen biletle işletilmesi halinde, motorlu aracın işleteni ve bağlı olduğu teşebbüsün sahibi, doğan zarardan müştereken ve müteselsilen sorumlu olurlar" hükmüne, beşinci fikrasında ise "İşleten ve araç işleticisi teşebbüsün sahibi, aracın sürücüsünün veya aracın kullanılmasına yardımcı kişilerin kusurundan kendi kusuru gibi sorumludur" hükmüne yer verilmiştir. Aynı Kanunun 106. maddesinde ise "Genel bütçeye dahil dairelerle katma bütçeli idarelere, il özel idarelerine ve belediyelere, kamu iktisadi teşebbüslerine ve kamu kuruluşlarına ait motorlu araçların sebep oldukları zararlardan dolayı, bu Kanunun işletenin hukuki sorumluluğuna ilişkin hükümleri uygulanır" hükmü getirilmiştir..

Öte yandan, 2918 sayılı Kanunun 6099 sayılı Kanunun 14 maddesiyle değişik 110. maddesinde, "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır. / Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir" hükmü bulunmaktadır.

Uyuşmazlık Mahkemesinin başta 02/03/2015 tarih ve 2014/834 Esas ve 2015/79 karar sayılı, 02/02/2015 tarih ve 2015/1 Esas 2015/43 Karar sayılı, 29/12/2014 tarih ve 2014/1141 Esas ve 2014/1182 Karar sayılı kararlarında da "2918 sayılı Yasanın 19.01.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'nin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile, çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği" vurgulanmıştır.

Yukarıdaki açıklamalara göre, 2918 sayılı Kanunun 110. maddesinde yapılan değişiklikle, karayollarında meydana gelen trafik kazalarından doğan sorumluluk davalarında araç işletenin bir kamu kuruluşu olması halinde bile davaya adli yargı yerinde bakılması gerekeceğinden, somut olaya ilişkin davanın da özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerinde görülmesi gerektiği düşünülmektedir…" şeklindeki gerekçe ile 2247 sayılı Kanun'un 10. maddesi gereğince, olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına ve dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine, karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Serdar ÖZGÜLDÜR'ün Başkanlığında, Üyeler: Ali ÇOLAK, Yusuf Ziyaattin CENİK, Alaittin Ali ÖĞÜŞ, Süleyman Hilmi AYDIN, Mehmet AKBULUT ve Yüksel DOĞAN'ın katılımlarıyla yapılan 28.09.2015 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME:Başvuru yazısı ve dava dosyası örneği üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, davalı Osmangazi Belediye Başkanlığı vekilinin anılan Yasanın 10/2.maddesinde öngörülen yönteme uygun olarak yaptığı görev itirazının reddedilmesi ve dahi 12/1.maddede belirtilen süre içinde başvuruda bulunması üzerine Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nca 10.maddede öngörülen biçimde olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldığı anlaşılmaktadır. Usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığından görev uyuşmazlığının

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Filiz BUDAK'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Uğurtan ALTUN'un adli yargı, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, trafik kazası nedeniyle meydana gelen maddi ve manevi zararın tazmini istemiyle açılmış tazminat davasına ilişkindir

Dosya kapsamında yapılan incelemede; A.İ.'in Bursa İli, Osmangazi İlçesi, Geçit Mahallesi, Gündoğdu Sokak'ta yürüdüğü esnada, kaldırımın yürümeye elverişsizliği nedeniyle karşıdan karşıya geçerken sürücü D.D. yönetimindeki 16 JAS 78 plakalı çöp kamyonunun kendisine çarpması sonucu yaralandığı, kaza sırasında 2007 doğumlu A.İ.'in vücudunda oluşan kırıklar nedeniyle, 500 TL maddi, 1500 TL manevi olmak üzere toplam 2000 TL maddi ve manevi tazminatın ödenmesi istemiyle A. İ. ile annesi Z.İ. ve babası M.İ.'in idareye yaptıkları başvurunun reddine dair 12.11.2014 tarih ve 1018 sayılı işlemin iptali ile toplam 2000 TL tazminat bedelinin davalı idareden tazmini istemiyle davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun "Amaç" başlıklı 1. maddesinde: " Bu Kanunun amacı, karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlamak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemektir."

"Kapsam" başlıklı 2. maddesinde: "Bu Kanun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsar.

Bu Kanun, karayollarında uygulanır. Ancak aksine bir hüküm yoksa;

a) Karayolu dışındaki alanlardan kamuya açık olanlar ile park, bahçe, park yeri, garaj, yolcu ve eşya terminali, servis ve akaryakıt istasyonlarında karayolu taşıt trafiği için faydalanılan yerler ile,

b) Erişme kontrollü karayolunda ve para ödenerek yararlanılan karayollarının kamuya açık kesimlerinde ve belirli bir karayolunun bağlantısını sağlayan deniz, göl ve akarsular üzerinde kamu hizmeti gören araçların, karayolu araçlarına ayrılan kısımlarında da,

Bu Kanun hükümleri uygulanır." denilmek suretiyle 2918 sayılı Kanunun genel olarak karayollarında uygulanacağı belirlendikten sonra aksine hüküm bulunmayan hallerde hangi hallerde karayolu dışındaki alanlarda 2918 sayılı Kanun'un uygulanacağı belirtilmiştir.

Aynı kanunun "Tanımlar" başlıklı 3. maddesinde: " Bu kanunda kullanılan terimlerin tanımları aşağıda gösterilmiştir.

Karayolu: Trafik için, kamunun yararlanılmasına açık olan arazi şeridi, köprüler ve alanlardır.

Kamu hizmeti taşıtı : Kamu hizmeti için yük veya yolcu taşıması yapan bütün taşıtlardır.

İş makineleri : (Değişik: 17/10/1996 - 4199/1 md.) Yol inşaat makineleri ile benzeri tarım, sanayi, bayındırlık, milli savunma ile çeşitli kuruluşların iş ve hizmetlerinde kullanılan; iş amacına göre üzerine çeşitli ekipmanlar monte edilmiş; karayolunda insan, hayvan, yük taşımasında kullanılamayan motorlu araçlardır.

Taşıt: Karayolunda insan, hayvan ve yük taşımaya yarayan araçlardır. Bunlardan makine gücü ile yürütülenlere

"motorlu taşıt" insan ve hayvan gücü ile yürütülenlere "motorsuz taşıt" denir..."

"Devlete ve Kamu Kuruluşlarına ait Araçlar" başlıklı 106.maddesinde (Değişik: 25/6/1988 - KHK - 330/7 md.; Aynen kabul: 31/10/1990 - 3672/6 md.): "Genel bütçeye dahil dairelerle katma bütçeli idarelere,il özel idarelerine ve belediyelere, kamu iktisadi teşebbüslerine ve kamu kuruluşlarına ait motorlu araçların sebep oldukları zararlardan dolayı, bu Kanunun işletenin hukuki sorumluluğuna ilişkin hükümleri uygulanır. Bu kuruluşlar, 85 inci maddenin birinci fikrasına göre olan sorumluluklarının karşılanmasını sağlamak üzere 101 inci maddedeki şartları haiz milli sigorta şirketlerine mali sorumluluk sigortası yaptırmakla yükümlüdürler." hükümleri yer almaktadır.

Öte yandan 2918 sayılı Kanun'un "Görevli ve Yetkili Mahkeme" başlıklı 110.maddesinde (Değişik: 11/1/2011-6099/14 md.) "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fikra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir."

Geçici 21. maddesinde de "Bu Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fikrasının göreve ilişkin hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde açılmış bulunan davalara uygulanmaz" denilmiştir.

2918 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fikrasının iptali istemiyle Bursa 3.Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2.Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz başvuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, şu gerekçesi ile anılan kuralı Anayasaya aykırı görmemiş ve iptal istemini oy birliğiyle reddetmiştir: "… Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildiği üzere, tarihsel gelişime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemiş ve idari uyuşmazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danıştay yetkili kılınmıştır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. Ancak, idari yargının denetimine bağlı olması gereken idari bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker kişi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındığı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görüleceği yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu şeridi üzerindeki araç trafiğinden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır. İdare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadığı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir…" (Any. Mah.nin 26.12.2013 tarih ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararı; R.G. 27.3.2014, Sayı: 28954, s.136-147.)

Anayasa'nın 158 inci maddesinin son fikrasında " Diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır." denilmektedir. Anayasa Mahkemesi'nin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, yasa koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceğine, dolayısiyle 2918 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fikrası ile öngörülen, bu Kanun'dan doğan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup, esas itibariyle görev konusunda verilmiş bir karardır ve Anayasa'nın 158 inci maddesi uyarınca, başta Mahkememiz olmak üzere diğer yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesindedir.

Bu durumda, 2918 sayılı Yasanın 19.01.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'nin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında ve karayolları dışındaki alanlarda kamuya açık alanlarda, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile, çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nın başvurusunun kabulü ile, Bursa 2. İdare Mahkemesi'nce Osmangazi Belediye Başkanlığı hakkında verilen 05.03.2015 gün ve E:2014/1330 sayılı görevlilik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç :Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nın BAŞVURUSUNUN KABULÜ İle, Bursa 2. İdare Mahkemesi'nce Osmangazi Belediye Başkanlığı hakkında verilen 05.03.2015 gün ve E:2014/1330 sayılı GÖREVLİLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

28.09.2015 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Serdar	Ali	Yusuf Ziyaattin	Alaittin Ali
ÖZGÜLDÜR	ÇOLAK	CENİK	ÖĞÜŞ

Üye	Üye	Üye
Süleyman Hilmi	Mehmet	Yüksel
AYDIN	AKBULUT	DOĞAN